

Яцюк О. С. Регулирование процесса банкротства физических лиц: анализ зарубежного опыта / О. С. Яцюк // Современные финансовые отношения: проблемы и перспективы развития: Материалы II Международной научно-практической конференции преподавателей и аспирантов. 11 декабря 2014 г. – Новосибирск: Изд-во СГУПС, 2015. – С. 199-205.

Ніколаєв І. Транскордонне банкрутство: запровадження в українському законодавстві механізмів реалізації процедур банкрутства з іноземним елементом / І. Ніколаєв // Українське комерційне право. Науково-практичний журнал. – № 13. – 2013. – С. 27-34.

УДК 332.1:711

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ РИНКУ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Н. І. Ящерицина, Т. І. Войтків

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

e-mail: yashcheritsyna@gmail.com

Розвиток сфери послуг розглядається як фактор модернізації і зміни моделі економіки по шляху переходу від індустріального до постіндустріального суспільства, становлення вищих технологічних укладів, формування прогресивної структури економіки. В останні роки значимість цього фактору зросла у вітчизняній економіці. Однак відставання України в розвитку сфери послуг сьогодні розглядається як одна з гальмівних причин інтеграції нашої економіки в Європейський економічний простір. Вирішення проблеми вимагає уваги до розвитку підприємництва в цьому секторі, оцінки середовища його функціонування, екзогенних та ендогенних факторів, що впливають на це[3;48].

Піднімаючи проблему розвитку підприємництва, варто чітко розмежувати поняття «сфера послуг» і «ринок послуг». Якщо перше пов'язано з виокремленням у результаті четвертого великого суспільного поділу праці окремого сектору економіки, який спеціалізується на наданні послуг, то друге трактується як середовище взаємодії виробників і споживачів послуг у процесі поставлених цілей, в якому формуються складні причинно-наслідкові зв'язки між попитом і пропозицією, доходами, цінами і обсягами послуг. За класичною концепцією – це механізм, за якого споживачі і виробники послуг у процесі досягнення поставлених цілей, в якому формуються складні причинно-наслідкові зв'язки між попитом і пропозицією, доходами, цінами і обсягами послуг. За класичною концепцією – це механізм, за якого споживачі і виробники послуг діють згідно з ціновими сигналами, зумовленими попитом і пропозицією, доходами, цінами та обсягами послуг. За класичною концепцією – це механізм, за якого споживачі і виробники послуг діють згідно з ціновими сигналами, зумовленими попитом і пропозицією; за маркетинговою – як сукупність існуючих і потенційних покупців; за інституційною – як база контрактів, що укладаються і розвиваються, виконання яких забезпечується

відповідними інституціями й агентами ринку; за еволюційною – як ринок, де кожен суб'єкт цілеспрямовано розвивається і змінюється для того, щоб якнайшвидше пристосуватися до ринку.

Сфера послуг є сукупністю галузей, видів економічної діяльності, де продукуються не лише ринкові послуги, а й послуги суспільні, що надаються споживачу значною мірою «безплатно»[1: 872].

огляду на зазначене можна стверджувати, що саме ринок послуг є середовищем для розвитку підприємництва, яке мотивується отриманням доходу.

Розвиток національного, галузевих і регіональних ринків послуг на сучасному етапі здійснюється в трьох площинах: 1) зростання; 2) структурні зміни; 3) інновації і зміни якості. Саме з цих позицій важливо оцінити загальні тенденції в розвитку підприємництва, діагностувати фактори середовища підприємства, виявити їх вплив на трансформаційні процеси на національному, галузевих і регіональних ринках.

Сьогодні малі підприємства на національному, галузевих та регіональних ринках послуг України відіграють меншу роль, ніж у країнах ЄС. Їх розвиток залежить від можливостей розкриття потенціалу підприємств, чинної регуляторної політики. Оцінка ситуації засвідчує, що бар'єрами активного розвитку малого підприємництва в сфері послуг є такі: недостатній рівень матеріально-технічного фінансового забезпечення; дискримінаційний доступ до виробничих площ, земельних ділянок, інформації про ринкову кон'юнктуру, що сукупності обумовлює високі трансакційні витрати; велике податкове навантаження; висока вартість кредитів; низький рівень оплати праці в малих підприємствах[3;48].

Збільшення частки послуг в обсягах виробництва продукції, робіт, послуг підприємств і організацій, для яких надання послуг не є основним видом діяльності, розвиток сервісного обслуговування має і матиме своїм наслідком сервісизацію економіки і одночасно підвищення міжсекторної конкуренції на ринках послуг, що загалом може оцінюватися позитивно. Переміщення частини традиційно «безоплатних» (публічних) послуг у категорію «платних» поширюється, перш за все, на діяльність підприємств (організацій) з частковим бюджетним фінансуванням. Зокрема, це стосується підприємств і організацій, що надають послуги освіти, охорони здоров'я і соціальної допомоги, в сфері адміністративної діяльності та допоміжного обслуговування, послуг мистецтва, спорту, розваг, відпочинку і свідчать про недостатність «компенсаторного» ефекту, «провали ринку» та «провали держави» в цих видах економічної діяльності[2;52].

Активний розвиток сфери послуг обумовлений впливом цілої низки факторів, серед яких такі, як:

- політика держави, яка може використовувати такі інструменти впливу, як послаблення державного регулювання, приватизація сервісних організацій, зменшення обмежень у торгівлі послугами, посилення законів, спрямованих на

зростання ступеню захисту прав споживачів і співробітників, посилення охорони навколишнього середовища;

тенденції бізнесу, до яких відносять розширення сервісної діяльності промисловими підприємствами, розповсюдження франчайзингу, орієнтацію організацій на підвищення якості послуг, фокусування уваги на запитам споживачів;

удосконалення інформаційних технологій, яке передбачає розвиток інформаційних технологій, і має прояв в інтеграції комп'ютерних і телекомунікаційних технологій, більш інтенсивному використанні комп'ютерної техніки і мережі Інтернет, появи нових і вдосконаленні традиційних видів послуг;

соціальні зміни, які мають відображення в зростанні доходів населення, трансформації стилю життя, підвищенні культурно-освітнього рівня;

інтернаціоналізація, яка знаходить відображення у виході організацій сфери послуг на нові ринки, активізації процесів злиття і поглинання на міжнародному рівні, розширення діяльності транснаціональних сервісних компаній[2;53].

Значення сфери послуг проявляється в тому, що вона відіграє важливу роль у розвитку людського капіталу, впливає на функціонування і розвиток матеріального виробництва, сприяє збільшенню вільного часу, створює можливості для повнішого задоволення і розвитку потреб людей і суспільства, забезпечує якість економічного зростання і підвищення конкурентоспроможності країни.

Одним з основних чинників зниження попиту на послуги останніми роками вважається збільшення цін на них. У секторі надання побутових послуг населення тенденції є неоднозначними. З одного боку, криза змусила багатьох споживачів переглянути своє ставлення до використання товарів тривалого користування. Оскільки не всі можуть дозволити собі купити нові товари, тому вони змушені ремонтувати старі. З одного боку, підприємства, що надають послуги ремонту побутової техніки та інших приладів підвищили ціни на свої послуги, що зробило їх менш привабливими для споживача. Однією з проблем розвитку підприємств побутового обслуговування є відсутність державного регулювання тарифів, а також цін на побутові послуги, котрі встановлюються конкретним підприємством, виходячи із собівартості, співвідношення між попитом і пропозицією та норми прибутку. Це перешкоджає реалізації соціальної функції підприємствами, що надають побутові послуги[1;871].

Ринок послуг є достатньо важливим чинником, що впливає на рівень національного розвитку та визначає місце держави у міжнародному середовищі. Для більшості держав, зокрема і для України, він здатен створити сприятливі можливості для добробуту життя, конкурентоспроможності країни, підвищення економічного зростання.

Список використаних джерел:

Федоронько Н. І. Особливості сучасного становища ринку послуг України [електронний ресурс] / Н. І. Федоронько, Н. О. Ковальчук // Молодий вчений. – 2017р. - №3(43). – С. 871-873. – Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/3/199.pdf>

Пугачевська К. Й. Сфера послуг в Україні: особливості розвитку та стратегічні перспективи [Електронний ресурс] / К. Й. Пугачевська // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2016. - №18. – С. 52-55. – Режим доступу: <http://vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2016/18-2016/12.pdf>.

Саїнчук Д. В. Сфера послуг як пріоритетний напрямок економічного розвитку в умовах переходу до економіки знань [Електронний ресурс]/ Д. В. Саїнчук. – Режим доступу: <http://zbirnyk.bukuniver.edu.ua/issuearticles/91pdf>.